

با کمک یک فعال محیط زیست در کنار تالاب گمیشان اتفاق افتاد

نجات جوجه حواصیل‌ها از دهان شغال

بینا میرغظیمی

خوبرنگار

«حواصیل‌های خاکستری همه ساله فرسنگ‌ها راه را طی می‌کنند تا روی ستون‌های چوبی کناره‌های تالاب گمیشان تولیدمثل و تخمگذاری کنند؛ اما هر بار که جوجه‌ها سر از تخم درمی‌آورند، از روی این ستون‌های سست و بدون حفاظ، سقوط کرده و طعمه شغال‌ها و دیگر حیوانات می‌شوند. صحنه تراژیک و تلخی است؛ جوجه‌ها یک به یک جلوی چشم‌های نگران مادران‌شان، طعمه شغال‌ها می‌شوند؛ بی آنکه کاری از دستشان برآید! اما حالا به برکت اقدام سازنده یک فعال محیط زیست، فضایی امن برای تولیدمثل و پرورش جوجه‌های این گونه‌نادر از پرندگان فراهم شده‌است. هم اکنون با ساخت کلنی فرزندآوری، جوجه‌های قد و نیم قد حواصیل‌های خاکستری با خیالی آسوده، داخل پالت‌های تعبیه شده روی ستون‌های ۴ متری سر‌از تخم در آورده و صدای جیک‌جیک‌شان کل منطقه را فرا گرفته است. این جوجه‌های پرسرو صدا برکنی دوباره به منطقه خوشبیده و جنب و جوشی تازه در کنار این تالاب خشک شده به راه انداخته‌اند.

حواصیل‌ها سرپناهی نداشتند!

«سپاوش روشنیان» فعال محیط زیست گلستان که جان حواصیل‌های خاکستری را در کناره‌های تالاب گمیشان نجات داده و با ساخت کلونی فرزندآوری این گونه را از انقراض دائمی نجات داده است به «ایران» می‌گوید: «۱۲ سال پیش مطابق قراردادای که با صدا و سیما و گلستان برای ثبت تصاویر و فیلم‌هایی از

حیات وحش این استان بسته بودیم، از منطقه بازدیدی داشتیم. در نتیجه گشت و پایش‌های محیطی، متوجه حضور، تخمگذاری و جوجه‌آوری حواصیل‌های خاکستری در نقطه صفر مرزی شدم. حدود ۱۰ تا ۱۲ جفت از این پرنده، همه ساله در منطقه تالاب گمیشان حاضر شده و تخمگذاری می‌کردند؛ اما هر بار به دلایلی جوجه‌ها تلف می‌شدند! مشکل هم یکی دوتا نبود! سازه‌های مستقر در کناره‌های تالاب با پایه‌هایی چوبی در برابر باد و طوفان آسیب‌پذیر بود؛ اگر تخمی هم به جوجه تبدیل می‌شد، چون سرپناهی نداشتند روی زمین سقوط کرده و بلافاصله طعمه شغال‌ها و دیگر حیوانات می‌شدند. باید فکری به حال این پرندگان بی‌گناه می‌کردم! مگر می‌شد آنها را بی‌پناه‌رها کرده و بی‌کارم بروم؟!»

توسعه کلونی در تالاب گمیشان

«سپاوش روشنیان» بلافاصله موضوع را به اطلاع سازمان حفاظت محیط زیست رسانده و با همکاری صدا و سیما و اداره شیلات استان، ستون‌ها را مستحکم‌تر و در ارتفاع ۴ متری قرار می‌دهد. او بیکه و تنها راه افتاده و ۲۵ پالت را به صورت خرید و بعضاً اهدایی جمع‌آوری کرده و با حمل آنها به نقطه صفر مرزی، روی ستون‌های کلاف شده چوبی قرار می‌دهد. لانه‌های قبلی را بازسازی کرده و ۱۵ لانه جدید را روی پالت‌ها قرار می‌دهد. خوشبختانه لانه‌های ساخته شده مورد پذیرش پرندگان قرار گرفته و ۹۰ جوجه متولد شده با کمترین تلفات بالغ شده پرواز کرده و به طبیعت هیجانتخم نمی‌شدا؛ زیرا اشاره به اینکه گزارشی از زادآوری این

روبه‌های ترکمن افزوده شده بودند؛ آنها یا توله‌ها را شکار می‌کردند، یا غذایشان را تصاحب می‌کردند! یک سال دوره افتادیم تا در فصل زایمان مسمومیت ناشی از سموم ملخ‌های مراکشی از بین رفته است. همان موقع عزمم را جزم کرده و کفشی آه‌نبن به پا کردم. به منابع طبیعی اعتراض کردم که چرا سمپاشی را هم‌زمان با تولد توله‌های روباه ترکمن انجام می‌دهند؟ خیلی بیگیر شدم و در نهایت قرار شد تا یک سال سمپاشی انجام نشود، اما مشکل که همچنان‌تخم نمی‌شدا؛ زیرا سگ‌های گله هم به دایره تهدید جان

ماجرا باخیر شده و تمامی هزینه‌های خرید گوشت برای سگ‌های گله تا پایان فصل زایش روباه‌ها را تقبل کرد. «این جمله ارزشمند همیشه سرلوحه باورتان نمی‌شود من هر هفته سه بار و هر بار ۲۰ کیلو گوشت تازه می‌خریدم و ۲۰۰ کیلومتر تا این منطقه می‌رفتم و دوباره ۲۰۰ کیلومتر دیگر برمی‌گشتم! چون اگر سگ‌ها سیر می‌شدند، دیگر روباه‌های ترکمن را نمی‌خوردند.

عشق به حیات وحش

به گفته روشنیان، در نهایت دری باز شد و معجزه‌های رخ داد؛ خانم «آلنا هارت» دامپزشک و فعال محیط زیست هلندی که پیش‌تر تلاشی برای نجات فک خزری انجام داده بود، از این



خوبرنگار



باغچه‌های گلستان در کنار تالاب گمیشان

باغچه‌های گلستان در کنار تالاب گمیشان

باغچه‌های گلستان در کنار تالاب گمیشان

نجات حیات وحش کرده است، آثار و نمایه‌های باقی مانده از انسان را نشانه شخصیت انسان دانسته و می‌گوید: «این جمله ارزشمند همیشه سرلوحه کارها و اقدامات من طی این سال‌ها بوده است؛ با گذشت زمان است که می‌فهمی نجات حیات وحش، بخشی از شخصیتت شده و دیگر گریزی از آن نیست! ناچیان حیات وحش هرگز حساب و کتابی در کارهایشان ندارند؛ آنها با عشق دامپزشک می‌دارند؛ زیرا عشق به حیات وحش، به بخشی مهم از شخصیت‌شان تبدیل شده است.»

بودجه برای حفاظت در سازمان حفاظت محیط‌زیست ناکافی است

آیا پردیسان باید به سمت درآمدزایی از مناطق حفاظت‌شده برود؟

زیست بوم / امروزه کمبود بودجه برای حفاظت از محیط زیست یکی از چالش‌های پیش روی پردیسان به شمار می‌رود؛ به گونه‌ای که معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست می‌گوید، برای حفاظت، بودجه کافی وجود ندارد؛ به گفته این مقام مسئول، برای کنترل و نظارت بر مناطق حفاظت شده نیاز به اعتبار است و بهره‌برداری پایدار یکی از راه‌های تأمین اعتبارات مورد نیاز محسوب می‌شود.

حفاظت یکی از وظایف اساسی سازمان حفاظت محیط زیست است. این امر مقوله‌ای است که در برخی کشورها برای آن روش‌های جدیدی در پیش گرفته شده است اما برای پیش بردن این امر، اعتبارات دولت‌ها به تنهایی به کمک محیط زیست نمی‌آید؛ به همین دلیل در بسیاری از کشورها با صراحت اجازه ورود بخش خصوصی و حفاظت مشارکتی داده می‌شود تا از منابع درآمدی خود استفاده کنند؛ این در حالی است که در کشور ایران زیرساخت‌های قانونی برای این کار وجود نداشته و حضور بخش خصوصی نیازمند طی کردن فرآیند طولانی تصویب قانون است.

بودجه ناکافی است

«حسن اکبری» معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست با تأکید بر بودجه ناکافی برای حفاظت از محیط زیست، به ایسنا می‌گوید: برای تأمین اعتبارات به منظور حفاظت، نیاز به بهره‌برداری پایدار است و اگر دولت این اعتبارا را تأمین می‌کرد، بهره‌برداری پایدار نیاز نبود. کسب درآمد از راه‌هایی مانند اکوتوریسم نیز عمدتاً زیرساخت‌های قانونی ضعیفی دارد که یا سازمان اجازه ورود ندارد یا در صورت اجازه ورود به موضوع نمی‌تواند درآمد حاصله را به‌طور مستقیم صرف حفاظت کند.

به گفته او در مناطقی همچون آفریقا از مناطق حفاظت شده، با ساخت مستندهایی همچون راز بقا کسب درآمد می‌کنند؛ اما در ایران هرگز از مناطق حفاظت‌شده کسب درآمد نشده است.

او بر ضرورت نظارت در کنار بهره‌برداری اشاره می‌کند و می‌گوید: با توجه به اینکه با بهره‌برداری ممکن است آسیب‌هایی به محیط زیست وارد شود، انجام این کار نیازمند نظارت است اما همان نظارت و کنترل نیاز به هزینه دارد. به عنوان نمونه در پارک ملی لار نیاز است تا چندین محیطبان برای کنترل ورود و خروج گردشگران مستقر باشند ولی هیچ درآمدی برای تأمین هزینه این حفاظت نداریم. او ادامه می‌دهد: نظارت نیاز به نیروی انسانی، خودرو و پایش دارد اما باز هم اعتبار کافی نداریم. می‌توان با استفاده از بهره‌برداری صورت گرفته، این هزینه‌ها را تأمین وبه حفاظت کمک کنیم.

حفاظت هزینه دارد

در همین حال «عبدالله سالاری» متخصص اکولوژی و مدیریت حیات وحش نیز با تأکید بر اینکه حفاظت هزینه دارد، می‌گوید: تا زمانی که این هزینه منوط به دولت باشد، به علت کمبود و کاستی‌های موجود احتمال اینکه حفاظت در آخرین اولویت باشد، وجود دارد.

اگر سازمان حفاظت محیط زیست درآمدزایی مستقل داشته باشد می‌تواند بدون نیاز به بودجه دولتی بهترین حفاظت را انجام دهد. وی می‌افزاید: یکی از شیوه‌های درآمدزایی، راه‌اندازی قرق‌های اختصاصی است که یکی از شیوه‌های خودگردان و بسیار متداول و یکی از راه‌های حفاظت مشارکتی در دنیا محسوب می‌شود. در ایران نیز چهار قرق اختصاصی موفق داریم که خودگردان هستند و اشتغالزایی داشته‌اند. به گفته سالاری، این قرق‌ها نه تنها باری بر دوش سازمان حفاظت محیط زیست نیستند بلکه با افزایش جمعیت حیات وحش و ایجاد کردبوره‌های امن، باری را نیز از دوش آن برمی‌دارند. او می‌افزاید: درآمدزایی مستقل برای دستگه‌های متولی حفاظت در دنیا اقدامی معمول و متداول است. کشورهای آفریقایی بسیاری به این موضوع توجه دارند و اقداماتی را نیز انجام می‌دهند. تاجیکستان، قرقیزستان و پاکستان نیز نمونه‌های موفقی در حفاظت مشارکتی هستند. به عنوان مثال پاکستان برای گونه «اکل مارخور»، برنامه حفاظت مشارکتی داشته و موفق نیز بوده است. او بهترین راه برای سازمان حفاظت محیط زیست را حرکت به سمت حفاظت مشارکتی و خصوصی‌سازی دانسته و می‌گوید: این کار می‌تواند با کمک مردم انجام شود، اما این اقدام در حال حاضر انجام نمی‌شود.

مهر- «علی اصغر شالباغیان» معاون گردشگری کشور یکی از موارد تفاهمنامه‌هایی را که با دستگاه‌های دیگر امضا شده ، استفاده از ظرفیت زمین‌های اطراف فرودگاه‌ها برای ایجاد تأسیسات اقامتی عنوان کرد.

ایرنا- «محمدجواد ساوری» مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی گلستان با بیان اینکه این استان شمالی ظرفیت‌های بالقوه زیادی برای توسعه گردشگری روستایی دارد، گفت: توسعه و تکمیل زیرساخت‌های این بخش از اهرم‌ها و اولویت‌های اصلی اداره کل میراث فرهنگی گلستان است.

ایسنا- «بهمن اخلاقی» رئیس اداره میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی شهرستان سمنان از برگزاری اولین جشنواره گردشگری با عنوان «سفر به کویر سمنان» خبر داده و گفت: این جشنواره ۲ روزه ۱۴ و ۱۵ مهرماه امسال برگزار می‌شود.

میراث آریا- «محمد رضا سهیلی» مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کرمانشاه از اجرای ابر پروژه گردشگری در سایت جهانی بیستون خبر داده و گفت: محوطه جهانی بیستون باید با ساماندهی مناسب و استفاده از ظرفیت‌های سرمایه‌گذاری بخش خصوصی به قطب گردشگری منطقه تبدیل شود.

ایسنا- «علی سالاروند» مدیرکل حفاظت محیط زیست لرستان گفت: در حال حاضر بیش از ۳۰ درصد از تنوع زیستی کشور در لرستان وجود دارد.

ایرنا- «امین حسین نقشینه» کارشناس سازمان هواشناسی از وزش باد شدید موقتی و گرد و خاک در جنوب شرق کشور و وضعیت متلاطم و موج دریای خزر طی روزهای آتی خبر داد.

میراث آریا- «سهراب بنائوند» مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی هرمزگان از برگزاری جشنواره گردشگری ساحلی منطقه مکران در سیریک به‌مناسبت هفته گردشگری خبر داده و گفت: جشنواره گردشگری ساحلی دریایی منطقه مکران در شهر جاسک نیز به معرفی جاذبه‌های گردشگری، صنایع‌دستی، آب و رسوم، خوراک و میراث ناملموس این شهرستان می‌پردازد.

ایسنا- «رضایبانی» مدیرکل منابع طبیعی استان تهران ضمن اشاره به آخرین وضعیت ایجاد بوستان‌های روستایی، از اتمام کاداستر حدود ۹۱ درصد اراضی ملی تهران خبر داد.

هزینه‌ها افزایش داشته است. با این

افزایش قیمت که شانس و امتیاز ما در مدت زمان سفر به نسبت مقصدهای دیگر و کشورهای همسایه بود، از بین رفت و جذابیت سفر به ایران برای شرکت‌های خارجی کاهش پیدا کرد.

او در ادامه با اشاره به عدم همکاری

میان چرخه گردشگری گفت:ما با بیان موضوعات و طرح‌های مختلف تنش بین خودمان ایجاد می‌کنیم، هتلدار خواستار افزایش قیمت و پرداخت ارزی است، شرکت‌های هواپیمایی خواهان پرداخت قیمت ارزی برای سفرهای داخلی هستند. حتی بازدید از موزه‌ها با هزینه کرد بیشتر برای مسافران خارجی روبه‌رو است، بنابراین چه طور می‌توان بسته‌های جذاب نوشت.

او که مخالف پرداخت دلاری برای مسافران غیر ایرانی است، گفت: برای بسیاری فعالیت تورآوران قابل درک نیست، آنهایی که به خاطر مسافر غیرایرانی طلب دلاری می‌کنند، بر این باورند که ما مستقیم از توریست خارجی دلار و یا ارزی می‌گیریم و آن را در جیب خودمان می‌گذاریم، درحالی که طرف حساب ما شرکت‌های خارجی هستند، نه توریست‌ها. این توریست‌ها هم پولشان را به شرکت خارجی می‌دهند نه ما. پول بعضی از تورگردان‌ها بیشتر از سه سال است نزد شرکت‌های خارجی مانده است. تمام حساب‌ها در خارج از کشور بسته شده است. بانک ملی که قبلا با آن کار می‌کردیم تحریم شده است، فقط صرافی‌ها مانده‌اند که شرکت‌های خارجی اصلا به این روش اعتماد ندارند و به خاطر قوانین کشورشان اصلاً زیر بار انتقال وجه از طریق صرافی نمی‌روند. به سختی متقاعد می‌شوند پول را به

پورفرج در ادامه با اشاره به شعار امسال سازمان جهانی جهانگردی که دوباره یازدهمین روز گردشگری است، گفت:اگر ما بخواهیم به شعار امسال عمل کنیم باید از خود، بپرسیم که چرا پیش نمی‌رویم؟! او گفت: با توجه به شعار سال باید تا حالا هرچه بوده و اندیشیده بودیم

را به کنار بگذاریم و دوباره ببیند بشیم. یک روشی را در ۵- ۴ بند تعریف کنیم بخشی از بندها را بخش خصوصی و بندهای دیگر را دولت انجام دهد و

آن با مساحت ۴۴۰ هزار هکتار شامل سیاه کوه، نخچیر و سفیدآب تحت عنوان پارک ملی ایفا شد. از جمله گونه‌های جانوری این منطقه می‌توان به قوچ و میش، کل و بز، جیبر (از گونه‌های شبیه آهو)، گرگ، قنقار، روباه شنی، گربه شنی، گربه کاراکال و انواع خزندگان مانند مار آفهی شاخدار و... اشاره کرد. پارک ملی کویر همچنین زیستگاه گورخر آسیایی است. تعداد ۹۰ رأس جمعیت اولیه گورخرهای آسیایی بوده است؛ که در حال حاضر ۱۶ رأس در این منطقه زیست می‌کنند. پوشش گیاهی غالب در منه، کاروان کس، پرند، قیج، تاغ، گزو و انواع گندمیان یک ساله و انواع گیاهان شور پسند است. اکنون مدیریت پارک ملی کویر به عهده اداره کل حفاظت محیط زیست استان سمنان است.

گورخرهای آسیایی در پارک ملی کویر

پارک ملی «کویر» یکی از

بزرگ‌ترین و قدیمی‌ترین مناطق

حفاظت‌شده ایران است که

بیشتر آن در جنوب شهرستان سمنان و بخش‌های کوچکی هم در استان‌های تهران، شمال اصفهان و شرق ورامین قرار دارد. پارک ملی کویر ابتدا در سال ۱۳۴۳ به‌عنوان منطقه حفاظت‌شده با مساحتی بالغ بر ۶۰۰ هزار هکتار تحت مدیریت کانون شکار ایران در آمد و در سال ۱۳۵۴ به‌عنوان ذخیره‌گاه زیستگاه به دبیرخانه یونسکو معرفی شد و بالاخره در سال ۱۳۶۱ این منطقه به دو قسمت پارک ملی و منطقه حفاظت شده که بخش جنوبی و جنوب شرقی



خوبرنگار

با همکاری و همفکری و اندیشه کار

را جلو ببریم. او با انتقاد از اینکه وزیر گردشگری تاکنون نشست تخصصی با تورگردانان و فعالان گردشگری برگزار نکرده است گفت: همه ما می‌دانیم ایران دارای تمدن سترگ و جاذبه‌های بی‌نظیر است و در صحبت‌های‌مان از داشته‌های‌مان می‌گوییم، اما موضوع از این قرار است که ما چه قدر از داشته‌های‌مان بهره‌برداری می‌کنیم؛ ما باید درکی از این مفاهیم و راهکار آن را داشته باشیم که بخش خصوصی و نشست‌های تخصصی وزیر با بخش خصوصی باشد.

استفاده از الگوی گردشگری مالزی و ترکیه

او با این پیشنهاد که فعالان و بخش خصوصی با دستور جلسه تخصصی یک روزی در ۵- ۴ بند تعریف کنیم بخشی از بندها را بخش خصوصی و نشست‌های تخصصی وزیر با بخش خصوصی باشد.

او با این پیشنهاد که فعالان و بخش خصوصی با دستور جلسه تخصصی یک روزی در ۵- ۴ بند تعریف کنیم بخشی از بندها را بخش خصوصی و نشست‌های تخصصی وزیر با بخش خصوصی باشد.

او با این پیشنهاد که فعالان و بخش

خصوصی با دستور جلسه تخصصی یک روزی در ۵- ۴ بند تعریف کنیم بخشی از بندها را بخش خصوصی و نشست‌های تخصصی وزیر با بخش خصوصی باشد.

او با این پیشنهاد که فعالان و بخش خصوصی با دستور جلسه تخصصی یک روزی در ۵- ۴ بند تعریف کنیم بخشی از بندها را بخش خصوصی و نشست‌های تخصصی وزیر با بخش خصوصی باشد.



ایسنا